Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.1.202/2024/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke
Dr. Nagy Antal, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2025. május 21.
Az ügy tárgya: önbíráskodás bűntette és más bűncselekmény
Terhelt: …
Első fok: Gödöllői Járásbíróság, 27.B.229/2021/72., ítélet, tárgyalás, 2023. szeptember 5.
Másodfok: Budapest Környéki Törvényszék, 2.Bf.666/2023/6., ítélet, tanácsülés, 2024. március 5.
Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője
Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezés

Rendelkező rész

A Kúria az önbíráskodás bűntette és más bűncselekmény miatt a terhelt (előző neve: …) ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Gödöllői Járásbíróság 27.B.229/2021/72. számú, illetve a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.666/2023/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Gödöllői Járásbíróság a 2023. szeptember 5-én kihirdetett 27.B.229/2021/72. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki önbíráskodás bűntettében [Btk. 368. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) és c) pont] és testi sértés bűntettének a kísérletében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés], ezért őt halmazati büntetésül 2 év börtönben végrehajtani rendelt szabadságvesztésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette azzal, hogy abból a terhelt – a végrehajtás elrendelése esetén – legkorábban a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, rendelkezett továbbá a terhelt által előzetes fogvatartásban, illetve bűnügyi őrizetben töltött idő szabadságvesztésbe történő beszámításáról, a polgári jogi igényről és a bűnügyi költségről.

[2] Az ügyészség büntetés súlyosítását célzó fellebbezése folytán eljárt Budapest Környéki Törvényszék 2024. március 5-én tartott tanácsülésen meghozott 2.Bf.666/2023/6. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés mellőzése mellett a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 3 év 6 hónapra súlyosította, továbbá 4 évre a közügyektől eltiltásra is ítélte. Korrigálta a terhelt által előzetes fogvatartásban, illetve bűnügyi felügyeletben töltött idő tartamát, a bejelentett polgári jogi igénynek helyt adott, és az egyéb járulékos kérdések pontosítása mellett az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] **II.** A jogerős, a vádról rendelkező határozat ellen a terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt, melynek törvényi okaként – jogszabályi hivatkozással – a Be. 648. § b) pontját, a Be. 649. § (1) bekezdés aa) alpontját, továbbá a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontját jelölte meg.

[4] A védői indítvány lényege szerint az ügyben az ítélet meghozatalára a büntetőeljárás szabályainak súlyos megszegésével került sor. Az eljárás kezdetén ugyanis a nyomozó hatóság védőt rendelt ki a terhelt számára, azonban a terhelt élettársa a nyomozás során védőt hatalmazott meg, melynek visszavonására nem került sor. Hivatkozva a Be. 48. § (2) bekezdésben írtakra hangsúlyozta, hogy a kirendelés a meghatalmazással hatályát vesztette, így annak ellenére, hogy a másodfokú bíróság deklarálta az általa hivatkozott eljárási szabálysértést, annak következményét elmulasztotta levonni, mellyel abszolút eljárási hibát vétett.

[5] Érvelése szerint a védő a másodfokú eljárásban már nem vett részt, mivel az elsőfokú ítélet ellen nem jelentett be fellebbezést, az ügyészi indítványra nem tett észrevételt, nem tájékoztatta a terheltet a másodfokú eljárásban gyakorolható jogairól, a nyilvános ülés tartására vonatkozó lehetőségéről, személyi körülményekre történő nyilatkozatról. Ezért nem kerülhetett sor olyan személyi körülmények előadására, amelyek enyhítő körülményként lettek volna figyelembe vehetők. Emellett aggályosnak tartotta, hogy a másodfokú bíróság olyan védőnek kézbesítette az ügyészi indítványt, aki a terhelt védelmét nem látta el.

[6] Minthogy a kirendelt védő nem tett eleget a másodfokú eljárásban a büntetőeljárási kötelezettségének, indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú bíróság határozatát helyezze hatályon kívül és utasítsa új eljárás lefolytatására a másodfokú bíróságot.

[7] A Legfőbb Ügyészség a BF.1196/2024/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[8] Kifejtette, hogy a védő már a büntető anyagi jog szabályainak megsértésére is hivatkozott indítványában, azonban az e körben jogi okfejtést nem tartalmaz, és mivel valamely felülvizsgálati ok puszta megemlítése nem ad alapot érdemi felülvizsgálat lefolytatására, ezért az indítványt ebben a körben törvényben kizártnak tartotta.

[9] A felülvizsgálati indítványt valójában a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontján alapulónak értékelve rámutatott, hogy a nyomozó hatóság 2020. március 2-án a terhelt részére védőt rendelt ki, melyet követően gyanúsította kihallgatása, majd bűnügyi felügyelet elrendelése vonatkozásában megtörtént. Tényszerű, hogy a terhelt élettársa 2020. június 18-án védőként meghatalmazta ügyvéd 1-et, aki érdeklődött a terhelt fogvatartásának helyéről, azonban ezen túlmenően érdemi védői tevékenységet nem látott el, az ügyben a folytatólagos gyanúsítotti kihallgatásokon, az előkészítő ülésen és az elsőfokú bírósági eljárásban a kirendelt védő látta el a terhelt védelmét. Az elsőfokú bíróság kihirdetett ítéletét 3 munkanap gondolkodási idő fenntartása mellett a terhelt és a védő tudomásul vette, az ellen az ügyész jelentett be súlyosítást célzó fellebbezést. A másodfokú eljárásban a 2023. december 19-i bírói utasítás szerint a tanácsülés időpontjára, valamint az észrevételek megtételére, a nyilvános ülés tartására vonatkozó kérelemre a terheltnek és a kirendelt védőnek is megküldte az értesítést a

bíróság. Az ügyvéd elektronikus úton átvette az értesítést, a terhelt az értesítést személyesen vette át. A másodfokú eljárásban nyilvános ülés megtartására nem érkezett indítvány, ezért a másodfokú bíróság tanácsülésen hozta meg határozatát.

[10] Utalt arra, hogy az ügyben a másodfokú bíróság hivatalból észlelte, hogy a nyomozás során védői meghatalmazásra is sor került, azonban úgy foglalt állást, hogy nem sérült a védelemhez való jog, mivel a kirendelt védő maradéktalanul ellátta a feladatait, a nyomozó hatóság, a meghatalmazott védő a Be. 48. §-a alapján nem tájékoztatta a kirendelt védőt a meghatalmazásról, ezért nem sérült a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti eljárási szabály. Nem vitás, hogy az ügyben a védelem a Be. 44. § a) pontja alapján kötelező volt, mint ahogyan az sem, hogy a védő kirendelése a meghatalmazásnak a nyomozó hatósághoz történő benyújtásával hatályát vesztette. Rámutatott ugyanakkor, hogy a meghatalmazott védő – az ügyészségi házi iratok tanúsága szerint – 2020. július 9-én megbízása megszűnését bejelentette, melyekből következik, hogy ezen bejelentést követően a korábbi kirendelt védő kirendelés és meghatalmazás nélkül járt el. Tekintettel arra, hogy a korábbi kirendelt védő az ügyben jogosult volt ügyvédi tevékenység ellátására, azaz nem lett volna kizáró oka annak sem, hogy a Be. 46. § (1) bekezdése alapján a bíróság székhelye szerint illetékes ügyvédi kamara adott esetben őt kirendelje védőként, önmagában a kirendelés vagy meghatalmazás hiánya nem eredményezte azt, hogy e jogi aktus nemlétét a tárgyaláson való részvételének hiányával lehessen azonosítani.

[11] A Kúria több eseti döntésére hivatkozva (Bfv.II.1228/2021/7., BH 2022.231.; Bfv.908/2022/9.) mutatott rá, hogy a védő meghatalmazásával, kirendelésével kapcsolatos szabályok esetleges megsértése a védő tárgyalási jelenlétét, a védelem tényét nem kérdőjelezte meg, az azzal kapcsolatos esetleges hiányosságok legfeljebb relatív eljárási szabálysértésként értékelhetők, amelyek a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felülvizsgálati okot nem képezhetnek.

[12] Tekintettel arra, hogy az ügyvédi tevékenység gyakorlására ügyvéd 2 egyébként jogosult volt, a kirendelésével kapcsolatos szabályok esetleges megsértése relatív eljárási szabálysértésként értékelhetők.

[13] Ezért indítványozta, hogy a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a Gödöllői Járásbíróság 27.B.229/2021/72. számú, valamint a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.666/2023/6. számú ítéletét hatályában tartsa fenn.

[14] A terhelt, illetőleg a védő a Legfőbb Ügyészség átiratára észrevételt nem tett.

[15] **III.** A felülvizsgálati indítvány részben kizárt, részben alaptalan.

[16] 1. A felülvizsgálat az a Be. XC. fejezetben szabályozott rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben – anyagi vagy eljárásjogi kifogás által – az anyagi jogerő bekövetkeztével lezárt büntetőjogi főkérdés ismételt eldöntésének lehetőségét biztosítja. Mint rendkívüli jogorvoslat, kivételes jellegét a Büntetőeljárási Kódex a támadható határozatok körének, a jogorvoslat okainak, a felülbírálat terjedelmének korlátozásával biztosítja, és ehhez megfelelően az általános eljárástól eltérő eljárási szabályokat is alkot.

[17] A Be. 652. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati indítvány irányul, valamint az indítvány előterjesztésének okát és célját.

[18] A terhelt védője a felülvizsgálati indítványban a felülvizsgálatra vezető okok közül jogszabályi alappal együtt anyagi és eljárásjogi törvénysértést egyaránt megjelölt.

[19] 2. Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen eljárási szabálysértés miatt kétségtelenül helye van [Be. 648. § b) pont]. Eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány azonban kizárólag a Be. 649. § (2) bekezdésében felsorolt esetekben terjeszthető elő.

[20] A feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető ok az eljárás olyan súlyos hibája, amely rendkívüli jogorvoslati eljárásban is a jogerős ítélet mérlegelés nélküli megsemmisítésére vezet, vagyis az ilyen szabálysértés megállapítása esetén az ítélet érdemi felülbírálata már szóba sem jön [Be. 663. § (2) bekezdés]. A terhelt védője a felülvizsgálati indítványában törvényi okként ilyen eljárási szabálysértésre hivatkozott, amikor a jogszabályi alapként – indítványa tartalma szerint – a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontját a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjára figyelemmel megjelölte.

[21] A Be. 649. § (2) bekezdés második fordulat d) pontja szerint felülvizsgálat alapjául szolgálhat, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. Ez utóbbi törvényhely d) pontja szerint a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[22] Tény, hogy a terhelt terhére rótt, a Btk. 368. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b), valamint c) pontja szerint minősülő önbíráskodás bűntette 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény, melyből következik, hogy a Be. 44. § a) pontja alapján az eljárásban – figyelemmel a 434. §-ban foglaltakra is – védő részvétele kötelező.

[23] Értelemszerűen az ügyben így az elsőfokú bírósági tárgyaláson is kötelező volt jelenléte, mint ahogy a másodfokú eljárásban (Be. 589. §) részvétele. Ekként a tárgyalás megtartása, illetve a fellebbezés folytán lefolytatandó másodfokú eljárásban a felülbírálat eszközlése védő részvétele nélkül feltétlen eljárási szabálysértést és egyúttal felülvizsgálati okot valósított volna meg.

[24] Az ügyben a nyomozó hatóság a terhelt részére védőt rendelt ki, a területileg illetékes ügyvédi kamara pedig a védelem ellátására ügyvéd 2-t jelölte ki.

[25] A terheltet gyanúsítottként 2020. március 2-án hallgatta ki a nyomozóhatóság, ekkor a részére védőt rendelt ki. A terheltet 2020. június 16-án vették őrizetbe vették, majd az ügyészség bírói engedélyes személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés elrendelésére irányuló indítványa elbírálásaként 2020. június 18-án a bíróság a terhelt bűnügyi felügyeletét rendelte el. Még ezen a napon – 2020. június 18-án – a terhelt élettársa védőként meghatalmazta ügyvéd 1-et, azonban ő az ügyben ténylegesen nem látta el a védői feladatokat és a nyomozó hatósághoz benyújtott bejelentése szerint megbízása 2020. július 9-én meg is szűnt. Ezen időszak alatt ügyvéd 2 a nyomozás során kirendelt védő a kirendelés alapján továbbra is eljárt, miként a későbbieben is az eljárás jogerős befejezéséig.

[26] Ekként aggály nélkül rögzíthető, hogy az ügyben a jogerős határozat hatályon kívül helyezését eredményező eljárási szabálysértés nem történt.

[27] Az ügy irataiból megállapítható, hogy a 2020. szeptember 29-én és 2021. május 7-én foganatosított folytatólagos gyanúsítotti kihallgatásokon, a 2022. január 11-én tartott előkészítő ülésen, továbbá az elsőfokú eljárásban védőként ügyvéd 2 látta el a terhelt védelmét. Ennek keretében a bíróság által kihallgatott terhelthez, illetve tanúkhoz kérdést intézett (27.B.229/2021/56. jegyzőkönyv 6. oldal, 10. oldal; 66. számú jegyzőkönyv 5. oldal, 10. oldal), bizonyítási indítvánnyal élt (66. számú jegyzőkönyv 11. oldal), perbeszédet mondott (72. sorszámú jegyzőkönyv 4-5. oldal), majd jogorvoslati nyilatkozatot tett. Az elsőfokú ítélettel szemben az ügyész súlyosítást célzó fellebbezést jelentett be, melynek

folyományaként a másodfokú eljárásban 2023. december 19-én kelt bírói utasítás szerint az értesítést – mely a tanácsülés időpontjára, az észrevételek megtételére, illetőleg a nyilvános ülés tartására vonatkozó kérelem előterjeszthetőségére vonatkozott – a terhelt személyesen, míg az ügyvéd elektronikus úton vette át. Minthogy nyilvános ülés tartására irányuló kérelem nem érkezett, a másodfokú bíróság tanácsülésen hozta meg határozatát.

[28] Az elsőfokú ítélet alapját képező tárgyalás tekintetében tehát az állapítható meg, hogy a terhelt védelmében végig közreműködött – a tárgyalásokon pedig jelen volt – a kirendelt védő, miként a másodfokú eljárásban is részt vett.

[29] A Be. 41. § (1) bekezdése szerint védőként meghatalmazás vagy kirendelés alapján ügyvéd járhat el; ahol e törvény védőként eljáró ügyvédről rendelkezik, ezen az ügyvédi tevékenységről szóló törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén az ügyvédjelöltet, az európai közösségi jogászt, az alkalmazott ügyvédet és az alkalmazott európai közösségi jogászt is érteni kell.

[30] A Kúria gyakorlata szerint a kötelező védelem megsértése, mint felülvizsgálati ok a jelen esetben csak akkor lenne megállapítható, ha a terhelt érdekében a védelem ellátására a nem a törvény által erre feljogosított személy járt volna el. Ügyvéd 2 azonban kirendelt védőként a büntetőeljárásban a törvény alapján eljárhatott.

[31] Így a vizsgálandó kérdés tehát az, hogy a terhelt érdekében eljáró ügyvéd 2 kirendelt védőkénti eljárásának volt-e törvényi akadálya. Ügyvéd 2 jogosult volt ügyvédi tevékenység gyakorlására, így nem volt kizáró oka annak, hogy a Be. 46. § (1) bekezdése alapján a bíróság székhelye szerint illetékes ügyvédi kamara adott őt a terhelt részére védőként kijelölte. Ügyvéd 2-vel szemben a terhelt védőjekénti eljárásra sem merült fel kizáró ok, így a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére emiatt sem lenne törvényes alap.

[32] Ezen túlmenően hangsúlyozandó, hogy a védői tevékenység hatékonyságának értékelése, illetve a fellebbezés bejelentésének elmaradása a Be. 649. § (2) bekezdésben meghatározott felülvizsgálati okok körén kívül esik, így a felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálható.

[33] 3. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[34] Ahogyan arra a Kúria a korábbiakban már utalt, a Be. 652. § (1) bekezdése kötelezően írja elő a felülvizsgálati indítvány előterjesztése okának és céljának megjelölését. Éppen ezért valamely felülvizsgálati ok puszta megemlítése, a törvényszöveg megismétlése nem ad alapot érdemi felülvizsgálati eljárás lefolytatására, az ilyen indítvány a törvényben kizárt.

[35] A védő a felülvizsgálati indítványában a Be. 649. § (1) bekezdés aa) alpontjára is hivatkozott – mely törvényhely helyes megjelölése a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont –, azonban a védő teljes egészében elmulasztotta indokát adni annak, hogy álláspontja szerint milyen anyagi jogi jogszabálysértésből eredően törvénysértő a terhelt bűnösségének a megállapítása. Az indítvány valójában semmilyen anyagi jogi érvelést nem tartalmaz, és nem fejti ki, hogy e felülvizsgálati okot milyen alapon látja fennállónak. A konkrét anyagi jogi jogszabálysértés megjelölésének, és így az anyagi jogi érvelésnek a hiányában az indítvány e részében ezáltal törvényben kizárt.

[36] Miután a Kúria nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek a vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a Be. 660. § (1) bekezdésének megfelelően tartott tanácsülésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a megtámadott határozatokat hatályában fenntartotta.

[37] *A döntés elvi tartalma*

A védő meghatalmazásával, avagy kirendelésével kapcsolatos szabályok esetleges megsértése a védelem tényét nem kérdőjelezi meg.

[38] **IV.** A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[39] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2025. május 21.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Nagy Antal s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró